

5. Ο αφηγητής και ο εικονολήπτης στη λογοτεχνία σύμφωνα με την τυπολογία του G .Genette

5.1 Η τριτοπρόσωπη παντογνωστική αφήγηση

Ο «υπεράνθρωπος» αφηγητής και συγχρόνως παντεπόπτης γνωρίζει τα κίνητρα και τις μύχιες σκέψεις του κάθε προσώπου. Στην περίπτωση αυτή η εστίαση (εικονολήπτης) είναι συνήθως μηδενική (μη εστιασμένη αφήγηση). Ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες. Η τριτοπρόσωπη αφήγηση δεν ταυτίζεται πάντα με την μηδενική εστίαση. Στο παράδειγμα «η Μαρία είδε τον αδελφό της να πέφτει από το δέντρο» ο αφηγητής μεταφέρει την πληροφορία σε γ' ρηματικό πρόσωπο, αλλά βλέπει η Μαρία (Τζούμα 1997: 127) .

5.2 Η αφήγηση με εσωτερική εστίαση

Ο αφηγητής γνωρίζει όσα και τα πρόσωπα της ιστορίας. Το πρόσωπο με τα μάτια του οποίου βλέπουμε μετέχει της ιστορίας. Η σκοπιά εδώ είναι υποκειμενική. Και μια « ιστορία που λέγεται από την περιορισμένη οπτική γωνία ενός μεμονωμένου πρωταγωνιστή ενδέχεται να προβάλλει την απόλυτη απροβλεψιμότητα όσων πρόκειται να συμβούν...»(Culler 2016:124). Στην εσωτερική εστίαση η πληροφόρηση καταλήγει σε μας, διερχόμενη από τα αντιληπτικά φίλτρα του ομοδιηγητικού μάρτυρα ή πρωταγωνιστή. Η αφηγηματική φωνή σκέπτεται και βλέπει με τα μάτια ενός προσώπου (*σταθερή*). Εφόσον, όμως, επιλέξουμε το ίδιο γεγονός να περιγράφεται από διαφορετικά πρόσωπα , τότε η *πολλαπλή* αυτή ή εσωτερική εστίαση παύει να είναι περιορισμένης πληροφοριακής ποσότητάς και σημειολογικά μπορεί να αναφέρεται σε μία προσπάθεια αποστασιοποίησης και αμεροληψίας. Στην περίπτωση που η εσωτερική εστίαση λέγεται *μεταβλητή*, πολλά γεγονότα της ιστορίας δίνονται μέσα από την διαδοχική περιγραφή πολλών προσώπων. Η πολυεστιασμένη αυτή εστίαση συγγενεύει με την μηδενική εστίαση και ο αναγνώστης καλείται να νοηματοδοτήσει το «σωστό» .

5.3 Η αφήγηση με εξωτερική εστίαση

Η εξωτερική εστίαση μάς δίνει λιγότερες πληροφορίες από όσες σκέφτονται τα πρόσωπα της ιστορίας. Βλέπουμε τις δράσεις δεν γνωρίζουμε τις σκέψεις. Πρόκειται

για τον τύπο της «αντικειμενικής αφήγησης» Η εστίαση τοποθετείται έξω από τα πρόσωπα .Θα μπορούσαμε να την πούμε η εστίαση της «αποσιώπησης των σκέψεων». Δείγμα εξωτερικής εστίασης αποτελεί και η σκηνή της άμαξας στη «Μαντάμ Μποβαρύ» του Φλομπέρ «όπου μια κάμερα ή μια μη εντοπισμένη συνείδηση ακολουθεί καταγράφοντας τις κινήσεις της άμαξας». Η αφήγηση αυτή υιοθετεί ως ένα βαθμό την τεχνική του κινηματογράφου (Κωτόπουλος 2016:17-51)¹ .

(Απόσπασμα από Χαρίλος Κακουλάκης , Διπλωματική)

¹ Επίσης: Φαρίνου-Μαλαματάρη, Γ.(1987). *Αφηγηματικές τεχνικές στον Παπαδιαμάντη 1887-1910* Αθήνα: Κέδρος σελ. 28-29 και Καλλίνης , Γ. (2005) *Εγχειρίδιο αφηγηματολογίας* Αθήνα: Μεταίχμιο σελ. 48